

tæk

NR 1 APRIL 2015 • STRAATGETS KONTOR • ISSN 1903-5330

Læs bl.a. om:

Forside: Collage fra Vadehavscentret og fra naturen, der leverer tagrørene til det nye byggeri. Det er nu besluttet, at stråene til de 2.500 kvadratmeter tækkede tag og facader skal komme fra Danmark.

Mansard-kursus

Der var stor begejstring for både det faglige og sociale indhold i det første kursus i at tække lodret, som havde 16 tilfredse deltagere

04 Vadehavscentret
Det bliver flere små mestre, der sammen tækker det spændende nybyggeri i Vester Vedsted ved Ribe

06 Tækkeskruens bagmand
Jens Greve opfandt skruemetoden, var formand for Jysk Tækkemandslaug og for uddannelsesudvalget i en årrække. Nu er han holdt som aktiv tækkemand

10 Det gode stråtag
Erling Bach Pedersen fortæller, hvordan man laver et brandsikret stråtag, der holder i mange år

20 Uddannelsen i fokus
Mini-tema om uddannelsen med nyt fra skolen, fakta og debat om tækkespecialt, som er blandt de senest tilkomne uddannelser med start i år 2000

STRAATAGETS KONTOR APS ejes af Jysk og Dansk Tækkemandslaug – JTL og DTL - og er støttet af de to laug og Sepatec A/S.

STRAATAGETS KONTOR er branchekontor for tækkemændene og sekretariat for den internationale sammenslutning af organiserede tækkemænd, ITS – International Thatching Society.

FORMÅLET med kontoret er at medvirke til at fordoble antallet af tækkede kvadratmeter i Danmark inden 2023. Det skal ske gennem fagligt udviklingsarbejde, kvalitetssikring, opbygning og formidling af viden, billigere brandforsikringer og markedsføring.

STRAATAGETS KONTOR udgiver bladet TÆK, som udsendes til samtlige tækkemænd i Danmark og Sverige samt til udvalgte målgrupper med interesse for og tilknytning til tækkebranchen.

TÆK udkommer 4 gange årligt ved begyndelsen af hvert kvartal.

Ansvarshavende redaktør og kontakt:
Jørgen Kaarup • joergen@kaarup.eu • Tlf. 21 25 91 88

Oplag: 600 stk.
Layout: Grafisk Signathur
Tryk: Werks Grafiske Hus A/S

I BESTYRELSEN FOR STRAATAGETS KONTOR:

Tækkemand Finn Guld (Formand)
Åshøjvej 8, 4600 Køge • Tlf. 40 15 71 56 - post@finnguld.dk

Tækkemand Sebastian van der Meer
Carl Reffsvej 6C, 4300 Holbæk
Tlf. 25 27 36 33 - taekker@hotmail.com

Direktør Jørgen Kaarup
Vennepunktet 9, 8300 Odder
Tlf. 21 25 91 88 • joergen@kaarup.eu

Leder

Fornyet interesse for vores gamle fag

Pænt fremmøde til generalforsamlingerne, rekorddeltagelse i seminaret, total opbakning bag kurset i mansardtækning, medlemstilgang i laugene og et stort, spændende og dynamisk byggeri af Vadehavscentret forud. Tilsammen tydelige tegn på, at tækkebranchen ikke bare går nye tider i møde, men er midt i en tid med fornyet interesse for dette ældgamle tag.

Bølgen af interesse for det mest bæredygtige tag er båret af en oprigtig og begrundet bekymring for vores fælles eksistensgrundlag, naturen. På mange fronter bliver bekymringen nu for alvor omsat til handling, også inden for byggeriet. Ikke mindst klimaforandringerne har fået både Danmarks og verdens øjne op for, at vi ikke kan blive ved med at lukke øjnene for overforbruget af ressourcer.

(Åh nej, tænker en del læsere formentlig. Vi har hørt det, vi ved det godt, kan vi ikke lige få lidt fred for al det miljøævl... Svaret er klart og tydeligt: Nej, ikke før en lang række handlinger vender udviklingen).

Byggeriet har ansvaret for omkring 1/3 af alle miljøproblemer: Når vi taler materialeforbrug, når vi taler CO2-udledning, vandforbrug og affaldsophobning. På alle fronter står byggeriet over for kolossale udfordringer mht. ændring af processer, energi- og råvareforbrug samt affaldshåndtering = øget genanvendelse og færre miljøfremmede stoffer.

På alle disse fronter står tækkebranchen stærkt, fordi vi arbejder med et naturprodukt, der bidrager positivt til CO2-balancen, fordi planterne i stråtaget bruger CO2 under væksten og afgiver ilt. Straatagets Kontor har i samarbejde med Teknologisk Institut gennemført en miljøvurdering, som var meget positiv for stråtaget. Nu tager vi næste skridt og gennemfører en total livscyklusanalyse, hvori affaldshåndteringen også gennemgås.

AF JØRGEN KAARUP
TÆKs REDAKTØR

Det er nødvendigt med denne dokumentation for stråtagets miljøfordele, for allerede nu er det blevet et stærkt markedsføringsargument at kunne sige, at vi har at gøre med det mest klimavenlige tag af alle. Hollandske undersøgelser har dokumenteret det – derfor "tør" jeg sige det så bastant. Nu skal vi have den danske dokumentation helt på plads i løbet af det kommende år.

Miljøstyrelsen har nu tre gange støttet stråtagsbranchen. Det er for det første utrolig glædeligt. For det andet fortæller det, at det er lykkedes at ryste det værste af fortidens støv af os: Nu tror både nogle arkitekter, nogle kunder og statens styrelse for miljøet på, at stråtaget har sin plads i både nutidens og fremtidens byggeri af huse og bygninger. Fremtidens byggeri skal nemlig tage langt større hensyn til klodens knappe ressourcer, både under opførelse og under bortskaffelse.

Et enkelt faktum fra regeringens byggepolitiske strategi, "Vejen til et styrket byggeri i Danmark" siger næsten alt: De kommende 40 år skal antallet af bygninger på verdensplan fordobles for at kunne følge med befolkningstilvæksten og den middelklasse, der i løbet af de næste 15 år kommer til at tælle 3 milliarder flere mennesker.

Tyg lige lidt på den. En fordobling af antal bygninger i verden...! Det kræver omtanke, planlægning og viden om ressourceforbrug og miljøbelastninger at føre den opgave ud i livet på en miljø-mæssigt set forsvarlig måde.

Derfor al den snak om miljø, både når vi mødes, her i bladet, fokus på miljø på kontoret og når der søges midler til nye projekter. Fordi det ganske enkelt er nødvendigt. <

To visualiseringer af Vadehavscentret, hvor man tydeligt ser, at taget på de gamle bygninger får trætag i stedet for strå, fordi hældningen er nede på 30 grader. I midten Dorte Mandrup Arkitekters projektchef på opgaven, Kasper Pilemand

Det her prøvetag, en såkaldt mock-up, havde Kim Andersen med til interviewet i tilknytning til licitationen

De skal tække Vadehavscentret

Stråtaget på det nye Vadehavscenter er så væsentlig en del af projektet, at tækkemanden blev den første håndværker, der blev fundet til opgaven

TEKST: JØRGEN KAARUP.

FOTO: KIM ANDERSEN.

ØVRIG ILLUSTRATION: DORTE MANDRUP ARKITEKTER

Det bliver tækkemester Kim Andersen, der får udfordringen med at tække det nye Vadehavscenter i Vester Vedsted ved Ribe. Efter en inviteret licitationsrunde med interviews og vurdering af dem, der bød ind, faldt valget på den lille Herning-virk-somhed. Kim går i samarbejde med Ruud Conijn og Arne Klüwer og måske en tækkemand mere, når de 2.500 kvadratmeter "moderne og vovet" stråtag skal tækkes til november.

Sammen med tækkeopgaven følger at være medprojekterende på tagkonstruktion og tækning, for arkitektfirmaet bag byggeriet, Dorte Mandrup Arkitekter, ved udmærket, at det er en usædvanlig opgave, og at der er svære ting, der skal prøves af.

"Derfor skrev vi allerede i udbudsmaterialet, at der er nogle ting, der skal prøves af, inden der for alvor skal bygges", siger projektlederen hos arkitektfirmaet, Kasper Pilemand.

GODT MED SMÅ MESTRE

Der skal bl.a. laves en såkaldt mock-up, dvs. en mindre model af nogle af de vanskeligste udhæng og hjørner, så det i praksis kan blive afprøvet og vist, hvordan såvel konstruktion som tækning skal udføres – og måske ændres i forhold til de oprindelige tegninger. Sådan en havde Kim Andersen allerede lavet, da han var til samtale i tilknytning til sit tilbud.

"Jeg ser frem til at udføre dette spændende arbejde", siger Kim Andersen og tilføjer, at han er rigtig glad for, at det bliver flere mindre, danske tækkemestre, der løser opgaven frem for, at den var blevet løst af et større firma, der i praksis ville hyre østeuropæiske tækkemænd.

"Nu skal vi have afprøvet deres tegninger i praksis, og det er jeg da spændt på. Men i realiteten er det meste ikke særlig kompliceret, der er f.eks. ingen vindskeder. Vi har skrevet hollændere ind som samarbejdspartnere, hvis vi løber i problemer, men det tvivler jeg på, at vi gør.

Nu har vi været igennem et rigtig godt kursus i mansard-tækning og efter påske er vi nogle stykker, der tager nogle arbejdsdage i Holland, fordi Henk-Jan van Ginkel (underviser på kurset i mansardtækning) skal tække et særligt vanskeligt stykke, som vi kan lære af. Efter det føler jeg mig overbevist om, at vi er klædt på til opgaven", siger en tilfreds Kim Andersen.

MANGE HOLDNINGER TIL FACTS

Hos Dorte Mandrup Arkitekter er arkitekt og projektleder Kasper Pilemand også glad for, at han på et tidligt tidspunkt har valgt tækkemand, for der har været en del tilpasninger af det oprindelige projekt. Bl.a. er stråtaget på de gamle bygninger ændret til et tag af træ efter råd fra flere i tækkebranchen. Taghældningen er nemlig kun 30 grader, og det ville af flere årsager, bl.a. lokalplanen for området, ikke være muligt at ændre den.

Det har ikke altid været let at være arkitekt, der søgte rådgivning i tækkebranchen, for Kasper Pilemand har fået lige så mange forskellige svar, som det antal tækkemænd, han har spurgt.

"Når man som rådgiver bliver præsenteret for en helt masse usikkerheder, så bliver det ikke lettere at der er så mange forskellige holdninger til helt almindelige facts. Branchen burde minimere de usikkerheder, blive enige om, hvad der er godt eller skidt", siger Kasper Pilemand og fortsætter:

"Jeg vidste godt, at tækning ikke er en eksakt videnskab, men flere gange har jeg fået fået diametralt modsatte svar på samme spørgsmål. De mange og vidt forskellige holdninger i tækkebranchen skaber usikkerhed".

UNIKKE MULIGHEDER

Derfor er hans klare råd til tækkebranchen at forsøge at nå til enighed om de helt basale ting, så man kort og klart kan videregive de grundlæggende facts til kunder og arkitekter – f.eks. om hvad god materialekvalitet er og dermed, hvor tækkematerialet skal komme fra.

"Mange mener med nogen rette, at stråtaget er gammeldags, og kigger man rundt i det danske landskab, så får man jo også det indtryk. Så branchen skal i endnu højere grad vise, også med eksempler, at stråene kan bruges anderledes", siger Kasper Pilemand, som sagtens kunne forestille sig nye projekter med strå på taget.

"Ja da, det kunne vi sagtens. De skulpturelle muligheder er jo helt unikke og giver mulighed for at lave noget voldsomt moderne – med lokale materialer. Det kræver det rette sted, det rigtige projekt, men det er et markant materiale, og det kan der findes gode argumenter for at bruge".

Det videre forløb er nu, at det store byggeprojekt udbydes i offentligt udbud i slutningen af april, licitation i midten af maj og byggestart i juni måned. Den forventede tækkeperiode er fra februar til maj 2016 med mulighed for måske at begynde lidt tidligere. Det nye Vadehavscenter forventes åbnet i slutningen af juni næste år. <

For et par år siden tækkede
Jens Greve og hans to trofaste
tækkemænd en nyopført bygning
i Randers Regnskov

Manden der opfandt tækkeskruen

Jens Greve kunne have holdt 40 års jubilæum som selvstændig, da han fyldte 67 – i stedet har han solgt virksomheden og sluttet en lang og gloværdig karriere

TEKST OG FOTO: JØRGEN KAARUP MED HJÆLP FRA JENS GREVES ARKIV

Han opfandt skruemetoden, var formand for Jydsk Tækkemandslaug, formand for Uddannelsesudvalget, skuemester, arbejdsgiver for 8-10 mennesker gennem en menneskealder, periodisk ejer af den gamle kro Postgården i Mariager – og en helt masse mere.

Nu stopper han det erhvervsaktive liv, Jens Greve, der har sat sit præg på tækkebranchen, skønt egentlig udlært snedker. Som én, der kender ham godt, siger: "Og så er han én af de ganske få tækkemænd, der har været god til at tjene penge, og det giver overskud til at gøre mange andre ting".

I dag er han 67 år gammel og tager jovialt og smilende imod i det store, ombyggede hus, der ligger lige ved siden af kirken i udkanten af Mariagers centrum. Der er stadig nok at se til for snedkeren, der blev tækkemester. Lige nu står den på ombygning af sommerhus, men virksomheden er solgt og noget, der begynder at ligne en pensionisttilværelse har indfundet sig.

LÆRETIDEN

Jens kom i lære på Hadsund Maskinsnedkeri i 1964 og var i mange år "tosset med træfaget", som han selv formulerer det. Men da tækkemand Lars Greve Jespersen (og nej, de er ikke i familie) søgte en tømrersvend til sin virksomhed i Uggelhuse, søgte han jobbet og fik det.

Efter et par år købte han – kontant – en landejendom i udkanten af Mariager med masser af plads til maskinsnedkeri, så Jens Greves virksomhed blev både en tække, tømrer- og snedkervirksomhed, der bl.a. lavede kvistvinduer.

Der skulle ske noget, så den kun 27-årige Jens havde solgt en villa, sparet op og holdt på pengene, så det lykkedes at få ejendommen for 175.000 kr. kontant. Den blev bygget om, fik stråtag, brændte midt i det hele, og blev genopført som en moderne villa med stråtag og professionelle værksteder i udbygningerne.

Har du været god til at tjene penge?

"Jeg har altid kunnet få det til at løbe rundt", lyder det med det skælmske udtryk og smil på læben, der er karakteristisk – tilføjelsen er nok mere præcis: "Det er gået fantastisk godt".

Avisfoto fra 1979 af den 31-årige snedker,
der blev tækkemand

Hvorfor er du så blevet ved med at kravle rundt oppe på stråtaget?
"Fordi jeg ku' li' stråtaget, dejligt at komme ud i frisk luft, og der skulle ske noget. Jeg har altid villet arbejde om dagen, så måtte kontoret vente til aften".

STADIG KRÆFTER TILBAGE

At han mener det, viser sig også i handling, for da han solgte ejendommen med snedker- og tømrerværksted i 2007 tækkede han videre med de to, han hele tiden havde haft ansat i tækkevirksomheden. De fleste af de andre 8 – 10 mand, han altid har haft i sit brød, blev på stedet og arbejdede videre hos køberen, tømrer og bådebygger Finn Møller, som mange kender som leverandør af kvistvinduer til stråtage.

Hvorfor holder du så nu?

"Jeg døjer med gig og skidt. Vi arbejdede 4 dage om ugen fra 7 – 18 i tækkefirmaet, det passede os alle godt med en 4-dages uge. Men efterhånden kneb det med kræfterne til at holde til det. Så er det bedst at holde, mens legen er god – og mens der stadig er kræfter til mange af de andre ting, jeg har lyst til".

"FAR" TIL SKRUEMETODEN

"De grinte af os og kaldte os isenkræmmere og meget andet, da vi præsenterede skruemetoden for første gang ved en binnedag på Hjerl Hedes frilandsmuseum", fortæller Jens Greve grinende. Det var i 1985, akku-skruemaskinen havde gjort sit indtog, og forud for

det havde Jens Greve og hans folk tækket på en præstegård ved Als på den jyske østkyst.

Under taget på det store stuehus var der sømmet træbetonplader på som en slags brandsikring. Derfor kunne de ikke sy rundt om lægterne, og det var et kæmpearbejde at tage de relativt tunge plader af.

"Jeg tænkte, kan vi ikke finde på noget, og så begyndte jeg at eksperimentere derhjemme. Jeg lavede et konisk rør med et håndtag, fik sat ståltråd rundt om en skrue, førte skruen igennem – og så en lang bit. Og jo, det virkede. Derefter viste det sig, at hvis skruen passede helt ned i bittene, så behøvede man ikke røret".

Og så var skruemetoden opfundet. Genial på flere måder, først og fremmest fordi den sparede "bindemanden", som ellers var nødvendig til at føre nålen retur til tækkemanden ude på taget – når man altså brugte en lige nål, hvilket de fleste gjorde dengang.

I den første tid sad Jens og hans medhjælper om aftenen og vikled ståltråd på skrueerne, siden blev det hans fars job, men i løbet af kort tid blev produktionen automatiseret, da tækkemand Erling Bach Pedersen, der er uddannet elektroingeniør, fik opfundet en maskine, der kunne vikle ståltråden på skrueer.

Hvorfor skyndte du dig ikke at tage patent..?

"Jeg tænkte slet ikke i de baner, det var ikke klart for mig, at det var så stor en opfindelse. Men ja, så havde jeg da tjent rigtig mange penge... For også dengang var der masser af huse med plader på bagsiden – og så sparede man jo altså en mand. >

UDDANNELSEN BLIVER TIL

Jens Greve var i mange år i inderkredsen i Jydsk Tækkemandslaug og havde været med, da dette første laug blev stiftet i 1982. Jens var blandt dem, der i i 1990'erne gennem nogle år argumenterede stærkt for en uddannelse. Sidst i 90'erne var han formand for Jydsk Tækkemandslaug, laugene var ved at finde sammen i De Danske Tækkemandslaug, en fusion af Jydsk, Sjællands og Fyns Tækkemandslaug med det sigte at etablere en faguddannelse som tækkemand.

Det var nødvendigt at tækkemændene blev organiseret i en arbejdsgiverorganisation, den daværende Byg, for det var byggeriets arbejdsgivere, der sammen med fagforeningen (i dag 3F) som de eneste kunne stå bag en uddannelse.

"Vi koblede os så på snedker-tømreruddannelsen. Men for at Byg ville betale, så skulle vi melde os ind i Byg. Og det kom som en bombe for mange. Jeg var medlem af Byg og havde haft tømrer- og snedkerlærlinge, så for mig var det en naturlig ting".

For at gøre en lang historie kort og for ikke at genopfriske bitre minder ender sagen med, at Jydsk Tækkemandslaug fortsætter som selvstændigt laug, mens Fyns og Sjællands danner "Dansk Tækkemandslaug anno 2001". Nogle få, jyske udbrydere fulgte med ind i det, der nu hedder DTL, heriblandt Jens Greve.

FARVEL TIL JYDSK

Han gik af som formand for Jydsk, fordi han havde arbejdet hårdt for uddannelsen, og fordi et medlemskab af Byg var et krav for at få den i gang.

"Det er altså regeringen og et flertal i Folketinget, der har bestemt, at det er sådan", lyder det fra manden, der efter etableringen af uddannelsen på Den Jydske Haandværkerskole i Hadsten blev formand for uddannelsesudvalget og blev på den post det meste af et årti.

Tro mod sin holdning om ikke at tale bag om ryggen på folk, der ikke er til stede, ser Jens Greve ingen grund til yderligere at hænge fast i de til tider dramatiske møder og debatter, der førte til, at Jydsk Tækkemandslaug gik én vej og Dansk Tækkemandslaug en anden pga. etableringen af fagspecialet for tækkemænd, uddannelsen i Hadsten.

"Jeg har aldrig brudt mig om at snakke ondt om nogen, for det lyder så dumt. Hvis nogen f.eks. ikke kan deres håndværk, så skal kunderne nok komme efter dem – det behøver jeg eller andre håndværkere altså ikke tage sig af".

Nu skal frugten af et 51 år langt arbejdsliv nydes. Fruen i huset arbejder fortsat i en af de lokale banker, så ingen tvivl om, at Jens Greve fortsat vil være aktiv, bl.a. i kælderens, hvor et fint snedker-værksted står klar til at blive flittigt brugt. Men det er slut med at kravle rundt på stråtagene.

"Der er mange, der mener, at jeg nu har tid til at gi' en hjælpende hånd, så jeg kommer ikke til at trille tommelfingre og sidde inaktiv i en lænestol". <

ØVERST: Næsten lodret tækning af Havnø Mølle, tækket af Jens Greve i 1999 (avisfoto)

I MIDTEN: Den unge snedkermester nåede kortvarigt at være medejer af Hotel Postgården i Mariager

NEDERST: Fra tækningen af Danmarks-parkens restaurant, Randers Regnskov, maj-juni 2012

Fokus på miljø

Regeringen lægger vægt på at fremme bæredygtigt byggeri og miljøhensyn – tækkebranchen dokumenterer nu hele tagets livscyklus

TEKST OG FOTO: JØRGEN KAARUP

Regeringens byggepolitiske strategi har titlen "Vejen til et styrket byggeri i Danmark", og miljø og bæredygtighed er en væsentlig del af strategien, som skal føre byggesektoren i Danmark ud af krisen og gøre den mere internationalt konkurrencedygtig. Den danske byggebranche er førende mht. energieffektivt byggeri. Nu ønsker regeringen, at denne førerposition udnyttes, så vi også kommer foran inden for bæredygtige løsninger.

Ikke mindst på eksportmarkedet er der store muligheder, hvis Danmark kommer i front mht. byggeri og teknologier inden for byggeriet, der minimerer miljøbelastningen på alle områder og samtidig reducerer ressourceforbruget. Frem imod 2030 vokser den købestærke globale middelklasse nemlig med hele tre milliarder mennesker og dermed opstår behovet for inden for de kommende 40 år at fordoble antallet af bygninger i verden.

Da byggesektoren tegner sig for 40 procent af det samlede materialeforbrug på verdensplan og på europæisk niveau bidrager med 20 til 35 procent af de vigtigste negative klima- og miljøpåvirkninger som CO₂ udledning, forsuring, næringsbelastning, vandforbrug og affald, ja, så er der nok at tage fat på!

TÆKKEBRANCHE STÅR STÆRKT

Et af de områder, der helt sikkert kommer en stærkt øget fokus på, er ressourceforbruget i byggeprocessen. Det skal reduceres og minimeres. Dermed kommer der i høj grad fokus på fremstilling af byggematerialer, som normalt bruger energi, samtidig med at der i en lang række af disse processer indgår brug af diverse kemiske stoffer. Forbrug af fossilt, ikke-fornyelig energi under fremstilling og anvendelse af miljøfremmede stoffer er negative faktorer, hvis et produkt for alvor skal kunne kaldes bæredygtigt.

Her står tækkebranchen stærkt, fordi vores råvare for 99 procents vedkommende er tagrør, der på alle måder har en positiv miljøprofil. Tækkemiscanthus er også i top, hvis det dyrkes uden brug af pesticider og med minimum af tilført gødning.

Alt i alt kommer tækkebranchens naturmaterialer og lavteknologi nu for første gang siden industrialiseringen i slutningen af

1800-tallet ind som et meget positivt parameter, hvad angår miljøhensyn og bæredygtigt byggeri.

MANGLER KORTLÆGNING

Tækkebranchen mangler en total kortlægning af miljøbelastning, ressourceforbrug og bortskaffelse fra tagrørshøsten over rensning, opbevaring, transport, oplægning og til sidst bortskaffelse. Den er nu på vej i form af projektet "Det økologiske og bæredygtige stråtag", støttet af Miljøstyrelsen. Det er firmaet Carlo F. Christensen v. Thor Christensen, der har søgt om projektmidlerne i samarbejde med Teknologisk Institut og Straatagets Kontor.

Meningen er at dokumentere stråtagets miljøfordele fra vugge til grav for til sidst – sommeren 2016 – at have en såkaldt EPD (Environmental Product Declaration) – en miljømæssig produkt-deklaration af stråtaget.

En sådan EPD vil i fremtiden blive anvendt, når en bygherre og dennes rådgivere skal vurdere en kommende bygnings samlede miljøbelastning: Med tal fra EPD'en vil man via computeren meget hurtigt kunne få overblik over, hvilket tag man f.eks. skal vælge, hvis man ønsker at vægte miljøhensyn og bæredygtighed højest.

KONKRET VÆRKTØJ

Det bliver altså et helt konkret værktøj, som forventes at styrke tækkebranchen, der bliver slutresultatet.

I løbet af det kommende år skal der også kigges på muligheder for at genanvende stråtaget og dets restprodukter. Det kunne være i form af fyringspiller, fremstilling af plader, recirkulering af fibre og andre produkter og meget andet.

På et tidspunkt vil der blive sendt et spørgeskema ud – eller det vil blive lagt på nettet – så projektpartnerne kan få overblik over, hvad der sker med de gamle tage i dag, hvad bortskaffelsen koster – og om der er tækkemænd, der har gode ideer og input.

I er altid velkomne til at kontakte Straatagets Kontor (21 25 91 88) eller Thor Christensen (30 42 95 60), hvis I har spørgsmål eller input til stråtaget på miljøfronten. <

Det gode stråtag

TEKST: ERLING BACH PEDERSEN
FOTOS: STRAATAGETS KONTOR

Tilbage i 0-erne var jeg med til at arrangere busturene til Holland for at vise den helt utrolige eksplosion, der skete derude i opførelsen af stråttækte huse. I Holland er der en gammel tradition for stråtag, og allerede for generationer siden udviklede man faget, så stråtag bl.a. blev brugt til at understrege stilen på mere velhavende byfolks huse.

Gennem det store arbejde Henk Horlinks gjorde for at vise de hollandske arkitekter alle de muligheder, der lå i at skulpturere en bygning med stråtag, fordobledes i løbet af få år tækkemændenes samlede omsætning.

Selv om vi herhjemme gjorde os anstrengelser for at efterligne dem, var det tilsyneladende umuligt at råbe arkitekter op – og så kom finanskrisen jo.

Her på det seneste synes jeg dog, at jeg flere gange har mærket, at stråtag er begyndt at være in. Flere store byggerier for velhavende, senest det store projekt med et nyt, tækket Vadehavscenter, er for tiden i støbeskeen. Mange tækkemænd fortæller med et tilfreds udtryk i ansigtet, at ordrebogen er fuld for resten af året. Er det Jørgen Kaarups arbejde, der allerede så småt er ved at bære frugt?

FINT AT VI KOM BAGUD...

Måske er det slet ikke så galt, at vi ikke kom med på vognen i sin tid. Hollænderne har været en grim tid igennem med masser af rådne stråttage – og tyskerne lige så. Det kan virkelig undre, at de to lande er endt med nærmest to modsatte strategier: Hollænderne holder stadig fast i næsten udelukkende at tække på en lukket konstruktion med et pladeunderlag.

I Tyskland er en sådan konstruktion ikke mulig. Tværtimod kræver de ventilationsriste i tagskæg og min. 6 cm ventilationskanal under stråttaget. Og med denne luftadgang god næring til brand, må man sige.

Herhjemme oplevede vi også problemet med råd - startende allerede i 1990-erne - og det førte til den 20 år lange diskussion, vi har haft om, hvordan et stråtag opfører sig og hvilke faktorer, der har indflydelse på stråttagets levetid. Selv om det aldrig lykkedes at skaffe midler til en egentlig videnskabelig undersøgelse, lykkedes det os faktisk at nå frem til noget, som de fleste af os mener, er et rimeligt korrekt billede af, hvordan et stråtag opfører sig. Der opstår stadig råds-kader i nogle stråtag, men antallet er reduceret.

Erling Bach Pedersen udviklede Sepatec brandsikringen og giver her gode råd om, hvordan man laver sunde tage, som samtidig sikres mod brand

MELLEM HOLLAND OG TYSKLAND

I Danmark er vi havnet et sted mellem Holland og Tyskland mht. vore erfaringer. Kort vil jeg beskrive vores holdning således: Hvis omgivelserne til et stråttækt hus er rimeligt normale mht. fugt - og hvis husets konstruktion er fornuftig - kan man altid opnå en rimelig levetid. Tækkemanden skal blot have respekt for de grundlæggende faktorer for et stråttags virkemåde. Hvis omgivelserne eller konstruktionen er specielle, må tækkemanden tage sine forbehold.

I faget er der nu bred enighed om at 2 hovedfaktorer afgør stråttagets levetid: Den første er i virkeligheden et ældgammelt tækkerråd, som vi alle har hørt, men kun få har taget helt alvorligt i en årrække: Der skal være god hældning på de enkelte strå. I jagten på at lave flotte stråttage begyndte vi at tække tykkere og benytte kortere strå, så man kiggede lige ind i "røven" på rørenden, når man betragtede taget i stedet for at se et 5 - 7 cm langt stykke rør stikke ud. Det ser flot ud, det med de mange, tynde og korte strå - men lav hældning giver dybere vandindtrængning.

Den anden afgørende faktor er overfladens beskaffenhed: Igen den første halvdel af min tækkekarriere blev det en dyd at lave en fast, ensartet overflade. Det var med til at give et flot, fløjsblødt udseende, når man på afstand betragtede taget. Det kunne opnås, igen ved at bruge korte koniske, lige rør, der blev bundet stramt lige omkring 3.-dels-punktet.

LANGSOM TØRRING

Faktisk de samme indgreb, som gav den lave hældning på de enkelte strå. Men en hård overflade tørrer kun på overfladen og kun meget langsomt i dybden. Så vores store fejl i mange år var faktisk, at vi både lod vandet trænge længere ind og samtidig hindrede det i at kunne tørre ud igen. Det gav svampene optimale betingelser for at udvikle sig. Nu er vi heldigvis på vej tilbage til gamle dyder - sørge for luft i slidlaget ved at benytte tækkerør af passende størrelse og form, så taget ikke pakker, lade være med at stramme mere end nødvendigt, ikke tække for tykt osv.

Vi har også forstået, at fugt indefra kan være en nedbrydende faktor - endda en ekstrem kraftig af slagsen. Fugt, der om vinteren vandrer igennem tagkonstruktionen fra husets indre, kan ophobe sig i den yderste del af stråttaget, så dets fugtindhold bliver så højt, at der er grundlag for svampevækst. Hvis taget i løbet af vinteren er blevet fugtig i 10 - 12 centimeters dybde, tager det rigtig lang tid at tørre ud igen - især på nordsiden - så svampene kan på få år ødelægge et nyt stråtag.

Vi opdagede hurtigt i løbet af 90-erne, at det først og fremmest drejede sig om tage med lukkede konstruktioner, der blev ødelagt af fugt på den måde, hvorfor brandsikringerne naturligvis fik skylden - og til dels med rette, for brandsikringen blev til tider den faktor, der fik læsset til at vælte.

DERFOR SEPATEC

Det førte til at jeg udviklede den ventilerede brandsikring Sepatec. Sepatec-systemet blev i 2003 en godkendt og af DBI anbefalet brandsikring, og er siden blevet den mest almindeligt anvendte. Antallet af tilfælde med råd er siden, så vidt jeg kan se, blevet

stærkt reduceret, selv om mængden af brandsikrede stråttage siden 2003 er blevet forøget. Desuden får jeg at vide, at de fleste tækkemænd ikke har problemer med deres brandsikrede stråttage, mens et mindre antal har haft gentagne problemer. Det kunne tyde på, at disse firmaers problem ikke kun skyldes brandsikringen.

Men det er rigtigt, at brandsikring er en negativ faktor for et stråtag. Brandsikring udført som en lukket konstruktion er utrolig følsom overfor fugt indefra. Sepatec løsningen, som tillader transport af indefra kommende fugt, medfører alt andet lige en nedsættelse af den naturlige ventilation, der findes i et stråtag.

Derfor er det så vigtigt at man har respekt for tækkefagets 2 grundregler: God hældning på de enkelte strå og et luftfyldt slidlag. Overholdes de to regler kan man få et holdbart stråtag med en Sepatec løsning. Har man en konstruktion med 100 % damp-tæthed (det gælder også mellem ydermur og tagkonstruktion) er en lukket konstruktion også en holdbar løsning.

SKADELIGT FOR FAGET

Der findes stadig tækkefirmaer, der anbefaler folk at lade være med at brandsikre. Det mener jeg er direkte skadeligt for stråttagets fremtid. Med mindre omgivelserne er alt for fugtige, og huset er helt om givet af vindstansende bevoksning, eller husets konstruktion er nærmest uegnet til stråtag, kan man altid med sit råvalg og den håndværksmæssige udførelse fremstille et solidt og holdbart stråtag.

Der er så mange vægtige grunde til, at vi skal kunne tilbyde en brandsikringsløsning:

- Nedsat fare ved brand.
- Slukning uden at skade det indre af huset er muligt.
- Nedsat brandforsikringspræmie.
- Brandsikring er nødvendig for at kunne få nedsat afstandskravene.

På det årlige seminar på Den Jydske Håndværkerskole fortalte en ejendomsmægler i år, at brandsikring af stråttaget er blevet en vigtig faktor, når en stråttækt ejendom skal handles.

IKKE SÅ RINGE ENDDA...

Ja, jeg tænker tit at tækkefaget er sørme ikke længere så enkelt, som da jeg startede i 1976. Jeg kunne nøjes med en varevogn af ældre årgang til 10.000 kr. og udstyr for mindre end 5.000 kr. Nu skal der masser af grej til for at overholde arbejdsreglerne. Desuden kræves masser af viden om arbejdsregler, byggebestemmelser, stråttagets fysik, man skal på overbevisende måde kunne vejlede kunderne, lave kvalitetskontrol - og jeg ved ikke hvad!

Men alligevel - når forårssolen nu skinner igen - så synes de fleste tækkemænd vist, at vores fag slet ikke er så dårligt endda! <

Seminar får større betydning

Med knap 60 deltagere satte årets fagseminar rekord i tilslutning

TEKST: JØRGEN KAARUP
FOTOS: MARGRETHE PETRI GODTKJÆR

Med rekorddeltagelse var årets tækkemandsseminar i Hadsten en succes, både målt i antal deltagere, fagligt udbytte og mulighed for at snakke på kryds og tværs af landsdele, alder og fagligt tilhørsforhold.

Det var seminar nr. 15 holdt på den Jydske Haandværkerskole, som i 2001 dannede rammen om det første seminar i forlængelse af, at fagspecialet for tækkemænd var kommet op at stå og blevet placeret på den tekniske skole Hadsten.

"Vi bliver flere og flere deltagere, og seminaret får større og større betydning for faget", sagde Dansk Tækkemandslags formand, Henrik Henriksen, i sin velkomst.

Tommy Bunch Nielsen gav det første, faglige input om stråtaget som klimaskærm. Han er sekretariatschef for Tagpapbranchens Oplysningsråd, tilknyttet Statens Byggeforskningsinstitut og skønsmand for Byggeriets Ankenævn, så den faglige fundering er i orden.

KUN FÅ KRONER

I det bygningsreglement, BR 15, strammes kravene til isolering yderligere, så vi nærmer os mere end 60 centimeters isolering. Samtidig skærpes kravene til tæthed voldsomt. Alt i alt er grænsen ved at være nået, mener Tommy Bunch Nielsen:

"Vi er nået dertil, hvor det ikke kan betale sig at isolere mere. Fra 30 til 40 centimeter giver kun få kroners ekstra besparelse om året".

For tækkemænd er det værd at vide, at hvis man reparerer eller skifter under 50 procent af en tagflade, så er man undtaget fra de voldsomme krav til isolering i BR 15, lige som fredede og bevaringsværdige bygninger er undtaget. Endelig kan man slippe for kravene til efterisolering, hvis en rentabilitetsberegning viser, at det ikke kan betale sig.

En del af tiden gik med at debattere og tegne sig frem til en luk-

ket konstruktion med stråtag, hvor taget ville tælle med som en del af klimaskærmen og dermed indgå i energiberegningerne.

En sådan konstruktion vil alt i alt blive omkring 60 centimeter tyk og bl.a. rumme en BD 30-konstruktion. Tommy Bunch Nielsen lovede at vende tilbage med et tegnet og gennemregnet udkast til en sådan konstruktion.

FOKUS PÅ MILJØ

Næste indlægsholder blev i energi- og ressourceemnet. Mathias S. Høeg Kemner, ingeniør fra Teknologisk Instituts center for bæredygtigt byggeri er den mand, der har stået for livscyklus-analysen, som JTL og Straatagets Kontor var med til at udarbejde. Mathias arbejder nu videre med et nyt projekt sammen med Thor Christensen fra firmaet Carlo F. Christensen og stråtagskontoret. I sit oplæg tog han udgangspunkt i regeringens nye handlingsplan for byggeriet.

40 procent af klodens materialeforbrug og 42 procent af Europas energiforbrug går til byggeriet. Derfor vil der komme mere og mere fokus på miljøkrav til byggeriet – og genbrug af byggematerialer vil efterhånden ligeledes gradvist udvikle sig til krav og til afgifter på de materialer, der har svært ved at finde anvendelse igen.

Mathias S. Høeg Kemner fortalte videre om det nye projekt, der er støttet af miljøstyrelsen – og som bliver omtalt i selvstændig artikel andet sted i bladet.

NY BRANCHEVEJLEDNING

Der er netop kommet en helt ny branchevejledning for stilladser, faldsikring og andet relevant sikkerhedsarbejde for tækkemænd. Det bliver for omfattende at referere den her, læs i stedet branchevejledningen på www.bar-ba.dk, find tækkemænd under Faggrupper, klik – og frem toner et fint foto af tækkemand Benny Bælum

– og den nye branchevejledning.

Et kort indlæg fra ejendomsmægler Susanne Mørkved fra Estate ejendomsmæglerne i Risskov ved Aarhus understregede værdien af, at man brandsikrer sit stråtag – og af at tækkemanden vejleder sine kunder i at tænke på fremtiden, så huset får brandsikring, når der tækkes om.

Og hermed gled temaet brandsikring over i et grundigt indlæg fra Erling Bach Pedersen, manden bag Sepatec brandsikrings-systemet:

"Nogle siger, at brandsikring er noget lort – og en rørhandler, Tom Hiss, vil ikke give sin garanti på 10 år, hvis man bruger Sepatec", lød den meget skarpe indgangsreplik fra Erling Bach Pedersen, som i en selvstændig artikel her i bladet uddyber, hvad der er facts i snakken om brandsikring og problemer med fugt og skimmel.

5.000 HUSE MED SEPATEC

"Vi skal tilbyde brandsikring, for fagets og kundernes skyld. Det usikrede tag brænder igennem, styrter sammen og antænder resten af huset på 10 minutter", sagde Erling og fortsatte:

"Siden 2003 er der tækket omkring 5.000 huse med Sepatec brandsikring, og vi har set meget få problemer i de tage. Det handler meget mere om hældningen på rørene og dermed tækningen".

Sepatec sikringen ventilerer taget, fordi luften kan trække igennem og pga. trykforskel mellem de to tagsider fjernes kondens også.

"Men ja, brandsikring nedsætter levetiden på et stråtag lidt, men hvis du kender dit fag, kan du gøre den faktor ubetydelig", sluttede

Erling Bach Pedersen sit indlæg.

Fredagens sidste punkt var status på de nye brandtests, som forhåbentlig danner grundlag for at nedsætte afstandskravene fra 10 til 5 meter. En meningsudveksling mellem Finn Guld, der har stået for brandforsøgene i samarbejde med Dansk Brand- og sikringsteknisk Institut, DBI, og Erling Bach Pedersen blev dysset ned af bl.a. DTL's formand med ordene "der er ingen grund til panik".

Debatten handlede om, hvorfor Sepatec ikke er med i indstillingen til, hvilke typer brandsikring, der vil blive godkendt ved de evt. kommende nedsatte afstandskrav.

"Sepatec'en vil blive godkendt efterfølgende, og der er ingen ændring mht., at Sepatec er bedst og billigst til eksisterende bygninger", sagde Henrik Henriksen, formand for DTL.

I dette referat bliver det de sidste ord fra fredagen. Kl. 19 mødtes alle til festmiddag i gode kollegers lag, og for nogle ophørte festen først lørdag meget tidlig morgen. Ved 4-tiden var så vidt vides alle i seng.

UNDERSKUD O.K.

Lørdagen bød på nyt fra skolen ved uddannelsesleder Henrik Dalsgaard. Han kunne fortælle, at tækkemandsspecialet koster skolen omkring 200.000 kr. i underskud pr. år – men at det dækkes ind af overskud på tømmerne, som tækkespecialet egentlig hører under.

Fremover skal skolen betale for materiale, også til svendeprøven. Det giver lidt økonomiske udfordringer, men Henrik Dalsgaard ser alligevel lyst på situationen og er glad for samarbejdet med tækkebranchen.

Formanden for uddannelsesudvalget, Per Keis tog over og kunne konkludere, at der ingen interesse har været for, at tækkemænd over 25 år – som ikke er uddannet – kunne tage skoleforløbet på Den Jydske Haandværkerskole. Her ud over gennemgik han, hvordan skuemestrene bedømmer det færdige arbejde ved svendeprøven.

MANGE NYE ANSIGTER

Lørdagen sluttede med "Årets gang på Straatagets Kontor, og studerende på Arkitektskolen Aarhus, Kirstine Bovbjerg Christensen fortalte om, hvordan det gik, da 80 af hendes medstuderende legede tækkemænd for en dag i Hadsten.

Interessant var det, at Kirstine ledsagede sin fortælling ved at vise eksempler på studieprojekter med brug af stråtag. Nærkontakten med tækkebranchen via dagene med praktisk tækkearbejde har inspireret flere studerende til at arbejde videre med nybyggeri med strå på taget.

Dette referat kan passende slutte med en opfordring til at prioritere de faglige arrangementer, for ud over det faglige giver de også både sammenhold, netværk og bekendtskab med nye kolleger.

Deltagerantallet stiger år for år, fordi der kommer flere og flere af de knap 80, der er uddannet i Hadsten. De nye ansigter bidrager hermed til den faglige udvikling og fællesskabet i den lille branche. <

ØVERST: Der er altid grundlag for gode, faglige snakke på seminaret

NEDERST: Tækkelaugets nye udstillingstrailer med mange typer stråtag blev behørigt beskuet og beundret

Øget omsætning, intakt anpartskapital

Økonomien på Straatagets Kontor balancerer, og en stadig øget andel af indtægterne kommer fra aktiviteter, der har opnået tilskud ude fra

TEKST: JØRGEN KAARUP

Én gang årligt mødes bestyrelserne fra de to tækkemandslaug. Det sker, når laugenes fælles branchekontor holder generalforsamling, for som ejere af anpartsselskabet bag Straatagets Kontor skal bestyrelserne godkende årsregnskabet, vælge bestyrelsesmedlemmer til kontoret og i det hele taget give deres besyv med i forhold til den overordnede drift og indsats.

Den 17. januar blev den anden generalforsamling i branchekontorets levetid holdt i forlængelse af seminaret på skolen i Hadsten.

Jørgen Kaarup gennemgik hovedaktiviteterne i 2014, som blev beskrevet i artiklen "Året, der gik ...", Tæk nr. 4, 2014.

LILLE OVERSKUD

Idet årsregnskabet skulle fremlægges og godkendes var der fokus på de økonomiske resultater, som er et beskedent overskud på 21.430 i modsætning til et lille underskud i kontorets første leveår, 2013. Anpartskapitalen er intakt, og omsætningen er øget betydeligt, først og fremmest pga. flere projektpenge.

Det meste af støtten til bogen "Naturens eget tag" blev udbetalt i 2014 fra Brebøl-Fonden, og Miljøstyrelsen samt den private fond Foreningen PlanDanmark har bidraget med væsentlige beløb som støtte til projektet "Beskyt grundvand, dyrk stråtag", som udføres i samarbejde med bl.a. Videnscentret for Landbrug.

Alt i alt betyder det, at tilskud fra fonde og Miljøstyrelsen – fundraiset i tilknytning til aktiviteter - i 2014 udgjorde 36 procent af indtægterne.

SEPATEC STØRST

Afgiften på 5 kr. pr. solgt kvadratmeter Sepatec er fortsat kontorets største indtægtskilde og udgjorde 44 procent af indtægterne. De to laug yder desuden tilskud til udgivelse af bladet Tæk. I praksis dækker laugene underskuddet ved at udgive bladet, som er 60.000 kr. om året.

Dette faktum blev igen i år drøftet: Skal der fremover tegnes abonnement på bladet, skal man opfordre til frivillige indbetalinger ved at lægge et girokort i det første blad hvert år, kan annonceindtægterne øges – eller skal bladet simpelthen ophøre.

Der var enighed om, at bladet er et vigtigt samlingspunkt for tækkemændene i Danmark og det eneste fælles forum, der findes. Derfor blev det besluttet, at laugene fortsætter med hver at give 30.000 kr. om året i tilskud til bladdriften. Samtidig skal der ved enhver given lejlighed opfordres til at melde sig i laugene, fordi det er her fra initiativer og fagligt input kommer - til gavn for hele branchen.

BETINGET GODKENDT

Skønt regnskabsbundlinje er positiv, blev det kun betinget godkendt. Årsag: Revisor og direktør havde i samråd – for overskuelighedens skyld - udeladt en omsætning på lidt mere end 500.000 kr. i den del af regnskabet, der blev fremlagt - fordi disse penge blot er gået ind og ud af Straatagets Kontor via samarbejdet med Videnscentret for Landbrug. (Der var korrekt redegjort for forholdet i en note til regnskabet).

Idet kontoret er såkaldt "projektejer" udbetales alle tilskud hertil, hvorefter hovedparten af pengene betales videre til samarbejdspartnere og underleverandører.

Regnskabsgodkendelsen blev betinget af, at statsautoriseret revisor Mette Urup efterfølgende gennemgår regnskabet sammen med Straatagets Kontors revisor – og at der laves et supplement til specifikationerne, hvori totalomsætningen på 1.549.144 kr. indgår. Det er efterfølgende sket, og regnskabet er således godkendt.

ITS FÅR EGET REGNSKAB

Straatagets Kontor er sekretariat for det internationale samarbejde, International Thatching Society (ITS), med 7 medlemslande. Kontoret opkræver og administrerer medlemskontingentet, som beløber sig til ca. 21.000 kr. årligt (2.800 Euro). Det blev besluttet, at ITS-kontingentet fremover skal holdes i et separat regnskab, når ITS får vedtægter – dette besluttes på det næste møde, som er i Sverige fra 9. – 12. september i år.

Under evt. fremlagde Finn Guld, at Dansk Byggeri sender brev til Energistyrelsen med anmodning om at sænke afstandskravene for brandsikrede stråtage til 5 meter på baggrund af de udførte brandtests på Dansk Brand- og sikkerhedsteknisk Institut, DBI - på vegne af hele tækkebranchen.

GODT ARBEJDE

Henrik Henriksen læste brevet op, og der var enighed om, at det sendes ind. Tonny Bogut udtrykte tilfredshed med brevet og kaldte det og arbejdet bag det for "godt arbejde" – men henstillede til, at kommunikationen i den slags vigtige samarbejdssager fremover forbedres. Det var alle enige i.

Henrik Henriksen udtrykte håb om, at Sepatec også bliver godkendt på lige fod med "sandwichpladerne".

Finn Guld (DTL) og Sebastian van der Meer (JTL) blev genvalgt som bestyrelsesmedlemmer, og formand er fortsat Finn Guld. <

STRAATAGETS
KONTOR

Tanker fra generalforsamlingen i DTL

Formanden for Dansk Tækkemandslaug reflekterer over generalforsamlingen, glæder sig over tilgang af nye medlemmer og opfordrer til at stå sammen over for plattenslagere fra udlandet

TEKST: HENRIK HENRIKSEN
FOTO: JENS CARL KUNO NIELSEN

På mystisk vis lykkedes det de to tækkelaug at arrangere generalforsamling samme dag, nemlig lørdag d. 28. februar. Ærgerligt, for mange er jo med begge steder. Helt som vi plejer, flytter vi rundt i forskellige landsdele med vores generalforsamling og i år var turen kommet til Sydsjælland, nemlig Rønnede kro. Et fantastisk smukt sted, istandsat fra A til Z af Skibsreder Jeppesen - og naturligvis med stråtag. Generalforsamlingen startede med en lækker frokost til alle fremmødte, en god begyndelse, for næsten alle havde kørt langt. Det bliver en fast tradition fremover, at vi indleder med noget godt at spise.

Da beretningen nu ligger på vores hjemmeside, vil jeg ikke referere her, blot fremhæve få ting: En stor tak til Bo Henriksen for vores samarbejde i bestyrelsen de seneste 6 år. Det har været meget inspirerende og fornøjeligt at arbejde sammen med dig. Bo har valgt at bruge sin tid på noget andet, bl.a. spinning. Og så skal vi byde Karsten V. Hansen, Holstebro, velkommen som det nye medlem af bestyrelsen fra Jylland.

TAK TIL JENS GREVE

2014 blev også året, hvor Jens Greve valgte at stoppe som tækkemand. Jens har været en særdeles markant person for tækkefaget de seneste 35 år. Det var ham, der opfandt tækkeskruen i 1986, og han har været aktiv i bestyrelser, kurser og formand for uddannelsesudvalget i mange år. Mange tak, Jens, for din store indsats, og fordi du var villig til at dele din store viden. Jeg vil også fremhæve den meget store eksponering, tækkefaget har haft i det forgangne år. Tækkefaget er virkelig blevet synlig i et omfang, vi aldrig tidligere har set. Og jeg tillægger det udelukkende Jørgen Kaarups fortjeneste. Tak for det. >

Fra DTL-generalforsamlingen på Rønnede Kro, Sydsjælland, hvor Henrik Henriksen er i gang med beretningen, der i sin fulde længde kan ses på www.taekkelaug.dk

Resumé fra Tækkelaugets generalforsamling

TEKST: TONNY BOGUT, FORMAND FOR JTJL

For Jysk Tækkemandslaug blev årets generalforsamling en historisk dag. Generalforsamlingen foregik på Aaslev Kro vest for Aarhus i det selvsamme hus hvor i lauget for 33 år siden blev etableret.

Vi var mødt 14 stemmeberetigede op samt Jørgen Kårup og en ansøger.

Generalforsamlingen startede, traditionen tro, med de mere tekniske formaliteter, hvorefter vi ilede videre til formandens beretning, hvor fra der her ligger et kort resumé.

I det forgangne år, er stråtaget for alvor kommet på offentlighedens læber og bevidsthed. Vi har, først og fremmest været repræsenteret ved Building Green messen i Forum, hvor henvend 500 besøgende blev tiltrukket af de flotte repræsentanter for faget, men også af synet af den flotte trailer, som Jysk Tækkemandslaug stiller til rådighed ved den slags arrangementer. Jeg vil igen i den sammenhæng nævne, at traileren kvit og frit kan lånes af laugsmedlemmer fra begge laug til en hvilken som helst begivenhed. Så hvis du står og mangler et blikfang, når du står med en salgsbod på den lokale dyrskueplads, så ring til formanden og bestil tid.

Vi har igen i år været oppe på Den Jyske Håndværksskole og introducere stråtaget for 80 arkitektstuderende. Det var denne gang Jysk Tækkemandslaug der stod for den faglige introduktion og jeg må sige at fremtiden tegner lys, hvis mange af disse unge mennesker får mulighed for at føre nogle af deres visioner ud i livet, senere i karrieren. Jeg oplevede et stort engagement fra en generation, der jo ellers har fået stål og glas ind med modernismen.

Bindedagen foregik i år på Frilandsmuseet i Lyngby. Muligheden for at tilbringe en smuk sommerdag, sammen med kolleger og familie, havde lokket noget nær rekordmange tækkemænd af huse. Vi havde forskellige, lidt tungere, emner på dagsordenen og det smittede vist lidt af på engagementet fra de fremmødte. Til gengæld var det jo også på denne dag, at Jørgen Kårup udgav sin seneste bog "Naturens eget tag", hvilket står som endnu en milepæl i fortællingen om et fag i udvikling.

Udviklingen går heller ikke forbi næsen på Jysk Tækkemandslaug. Vi har, i tidens ånd, oprettet en Facebookprofil og det er ufatteligt, hvor langt man kommer rundt via denne platform. Jeg vil gerne opfordre alle til at "like", kommentere og dele alle mulige facetter fra vores dagligdag.

Da Jysk Tækkemandslaug i sin tid oprettede Tækkkontoret, var en af de bundne opgaver til Jørgen Kårup, at vi fik nedsat afstandskravet til 5 meter, med de metoder vi på det tidspunkt kendte til. Ingen havde i sin vildeste fantasi forestillet sig, hvor hullet vejen til denne godkendelse ville være. Nu, efter et hav af dokumentation og tests senere, håber vi så at projektet nærmer sig en afslutning. Så vidt jeg kan forstå, vil godkendelsen komme til at gælde flere

forskellige tagkonstruktioner, men nu venter vi i spænding på den endelige formulering, og i ventetiden kan vi så takke Finn Guld, som har stået for de afgørende forsøg, for et stort og vigtigt stykke arbejde. Dette omfattende arbejde kunne ikke dækkes af den såkaldte videnskupon alene, så vi og DTL valgte hver især, at støtte med halvdelen af udgifterne til bla. materialer.

Og apropos store arbejder, så venter der også den vindende tækkemand og hans folk et omfattende og vigtigt stykke arbejde i udførelsen af det store projekt omkring ombygningen af Vadehavscentret ved Ribe. Det er et vanvittigt spændende projekt, som kommer til at kræve det ypperste indenfor kreativ tænkning og nye måder at forholde sig til stråtag på. Vi skal alle være glade for, og stolte over, at den vedholdende eksponering i pressen og på messer, har sæt nogle frø i hovederne på landets arkitekter.

På det rent praktiske plan, har Ruud i den forbindelse sørget for, at der vil blive afholdt 2 kurser i mansard-tækning på skolen i Hadsten. Det er klart, at den slags kurser er af allerstørste nødvendighed i denne tid, hvor man sagtens kan forestille sig, at der i dette øjeblik ligger et nyt projekt på et tegnebord, et sted i landet.

Vi i Jysk, står i år for afholdelse af bindedagen. Vi arbejder på højtryk med at finde dato og lokation, og alle vil snarest høre nærmere.

Efter en gennemgang af bestyrelsens daglige arbejde og planer for det kommende år, gik vi straks videre til regnskabet, som denne gang blev godkendt uden videre – og uden at kassereren behøvede at true forsamlingen med sin medbragte seksløber.

Dagens store emne var et forslag til generalforsamlingen om at gennemføre en navneændring. 25 – 30 % af vores medlemmer bor ikke i Jylland og det er derfor ulogisk for dem, at bære vores logo. Da en af laugets formålsparagraffer netop er "at samle alle danske tækkemænd", giver det rigtig god mening, at ændre navnet til et mere omfavnende og landsdækkende navn. Forslaget blev vedtaget med 13 stemmer for og 1 der undlod at stemme. Foreningens navn er herefter Tækkelaug.

Bestyrelsen arbejder nu med udformning af nyt logo, hjemmeside osv. som vi har lovet at præsentere for medlemmerne i forsommeren.

Generalforsamlingen blev, som altid krydret med øl, kaffe og masser af laugkage. Og på denne måde kom de flotte rammer på Aarslev Kro igen til at danne ramme om et vigtigt kapitel i historien om en flok tækkemænd, der tidligt forstod vigtigheden af at samles om en fælles sag.

Med ønsket om en god sommer,
formand for Tækkelaug
Tonny Bogut

Bo Henriksen fik en købmandskurv for sine 6 år i bestyrelsen, som han nu forlader. Ny i DTL-bestyrelsen er Carsten V. Hansen fra Holstebro.

te kurser for arkitektstuderende ind på arkitektskolen. I så fald vil mange flere se resultatet og komme forbi. Det vil øge udbredelsen og kendskabet til stråtag.

Til alle jer der ikke kom til generalforsamlingen vil jeg bare sige: I gik glip af en fantastisk dag på et fantastisk sted i et fantastisk vejr.

Samme uge som vores generalforsamling fik vi 5 henvendelser fra firmaer, der gerne vil ind i DTL, så jeg var helt høj. Det viser jo, at opråb om at deltage i fællesskabet begynder at virke. Dansk Tækkemandslaug har rigtig meget at byde på, så prøv os, eller bare ring og få en snak hvis du er i tvivl.

NEJ TIL LYSSKY FOLK

En aktuel stødende oplevelse er et forstørret postkort i postkassen fra "Tækkemændene Baltic ApS". Et øst firma fra...??? Jeg ved det ikke. Men de gemmer sig bag en postboks i Sønderborg. Deres hjemmeside fungerer ikke, og når jeg tjekker deres tlf. nr. på Krak får jeg oplyst et firma ved navn Nordic Medical i Helsingør - der sælger plastik bryster.

De reklamerer med 5 års garanti. Vi har jo lov for 10 års ansvar i Danmark. Jeg kan i den grad undre mig over hvordan nogle kunder tør entrere med sådan et firma. Når jeg kigger på deres regnskab, er der også noget der ikke ser normalt ud.

Jeg håber sådan, at vi som tækkefag kan stå sammen og sikre, at stråtage i Danmark laves under legale forhold og ikke som lyssky forretninger af firmaer, der gemmer sig bag stråmænd og postboksadresser. Lad os vide når I ser dem derude, for de glemmer både skat, moms, arbejdsmiljø og en anstændig løn. <

Den nye branchevejledning blev fremvist for første gang i en trykt udgave. Det skal være mit råd til alle at skaffe den i en trykt form og have den i bilerne, skurvognen og vedlægge den som bilag til jeres APV. Et fantastisk værktøj til at hjælpe med det gode arbejdsmiljø.

Ellers drøftede vi prisen på lærlinge. De er blevet en meget dyr råvare, men også en nødvendig investering, hvis vi fortsat skal have danske tækkemænd.

Vi snakkede om brandmærkningsordning og beredskabets manglende viden om slukning af huse der er brandsikret. Det skal vi gøre rigtig meget ved.

DET BÆREDYGTIGE TAG

Vi vendte det med at takke på lukkede konstruktioner for at optimere det bæredygtige produkt vi har. Men det er en kæmpe udfordring, hver gang byggebranchen i Danmark skal tænke i nye baner. Derfor håber jeg at hele tækkebranchen vil stå sammen og løse opgaven, også selv om det vil koste nogle penge. Som lille fag skal vi passe på dårlige referencer. Tænk på den største byggeskandale pt. med MgO vindstop-pladerne. Det er jo ufatteligt, at det kan ske i år 2015. Men igen et bevis for at de lærde tror man kan få det hele for det halve.

På vores seminar i 2014 blev vi enige om at arbejde på at certificere tækkfirmaerne så vi kan sikre/garantere et bedre og ensartet produkt og dermed skille os ud fra tilfældige øst-firmaer. Vi aftalte også at det skulle gøres som et samarbejde mellem laugene, så jeg håber at Jysk Tækkemandslaug er klar?

Certificeringen af tækkematerialerne bør ske i ITS regi, da vi aldrig som danskere vil kunne styre et globalt marked med kinesere, russere, ungarere osv.

ARKITEKTER OVERHALER TÆKKEMÆND

Det næste store stråtag i Danmark bliver Vadehavscentret ved Mandø. Her har arkitekterne faktisk overhalet de danske evner som tækkemand. Vi har slet ikke ekspertisen og erfaringen til at løse opgaven endnu. Jeg håber virkelig at dem der skal tække vil hente hjælp i f.eks. Holland, så vi kan sikre et holdbart resultat. Omvendt så viser tegningen jo også at der skal justeres i sværhedsgraden på skolen, hvor der undervises i mulighederne.

Det bliver spændende at følge projektet.

Og netop det at vi skal bruge arkitekterne endnu mere fremover for at løfte vores fag, og dét, at arkitekterne er ligeglade med de tekniske begrænsninger i vores fag, er jo en fantastisk udfordring. Vi kan ikke undvære arkitekterne, men hvis de ikke kan tegne noget, der kan tækkes og samtidig have en fornuftig levetid, så må vi klæde hinanden på, så vi kan forebygge og rette fejlagtig projektering.

Vi skal også have røv i bukserne til at melde fra, hvis et projekt er for langt fra vores viden om, hvad der er muligt. Hvis I er i tvivl, så lad os hjælpe.

BRUG DEN GODE OMTALE

Netop dette lidt ambivalente forhold til vores arkitekter var udgangspunktet for det afsluttende indslag på generalforsamlingen fra arkitekt Svend Jon Jonsen. Sven er nu pensionist men har været hele møllen igennem fra snedker, konstruktør, arkitekt, rådgiver og entreprenør. Han kom med et rigtigt godt bud på, hvordan branchen skal lære at bruge den eksponering, der lige nu er på vores fag. Og på, hvordan rådgiverøjne ser på vores evne til at formidle faget gennem nettet. Sven kom også med en opfordring til at flyt-

Begejstring over kursus i mansard

TEKST OG FOTO:
TÆKKEMAND RASMUS ROAGER CHRISTENSEN

Der var god opbakning, da Den Jydske Haandværkerskole lagde plads til et vigtigt kursus for tækkefolket i Danmark, nemlig at lære mansard-tækning. Vigtigt, fordi vi er nødt til at udvikle vores kompetencer og viden inden for vores fag - også selv om vi måske nogle gange er lidt for stædige og stolte til at ville tage ved lære af nabo-tækkemanden...

På kurset havde vi en hollandsk tækkemand, Henk-Jan, i Danmark for at vise os, hvordan de tækker mansard i Holland. Det var Ruud Conijn, der jo selv er hollænder og nu lærer i praktisk tækning på skolen, der havde taget initiativ til det hele.

Ruud har selv prøvet at tække et enkelt mansardtag i Danmark, men i erkendelse af, at hans landsmænd har meget mere erfaring, havde han hyret en af de mest erfarne hollandske tækkemænd, Henk-Jan van Ginkel, til at videregive sin kunnen.

ALLE ALDRE

Der var 16 kursister i alle aldre, hvilket i sig selv var både berigende og positivt. Skønt journalistik ikke lige er min spidskompetence, sagde jeg alligevel ja, da Jørgen fra Straatagets Kontor spurgte, om jeg kunne skrive en reportage fra de to dages kursus. Det er jo altid spændende at prøve noget nyt, uanset om det er tækning eller skrivning...

Vi var vist nogenlunde lige begejstrede for de to dage med nye udfordringer, masser af grin og godt samvær med kolleger fra hele landet. Jeg valgte at lave interview med to fra hver sin ende af landet, så deres

Tækkemænd fra hele landet lærte på to dage at tække lodret - der var glæde over at lære nyt og respekt for den hollandske kunnen blandt de 16 deltagere

holdning og oplevelser kan supplere mine egne.

Martin Lund fra Frøstrup i Thy har været selvstændig i 17 år og er udlært, før uddannelsen i Hadsten kom op at stå. Martin udtrykker med begejstring i stemmen, at han altid har ønsket at lære at tække mansard.

"Vi går en spændende tid i møde med en masse helt nye tækeopgaver, bl.a. i byer. Derfor er det vigtigt at komme på kursus og udvide vores viden, så vi kan løse opgaver, vi ikke har prøvet før - og så er det med til at styrke fællesskabet, og det sætter jeg stor pris på".

SNART TIL HOLLAND

Thomas Gerner fra Horneby, Nordsjælland, føjer til:

"Hvis det går som Straatagets Kontor prædiker, så kommer der jo mange flere af den slags tage, og så er et kursus som det her en god måde at møde kolleger. Jeg tager snart Holland for arbejde for en hollandsk kollega, så forhåbentlig er jeg med det her kursus på forkant med, hvad der venter mig dernede. Fremover vil der næsten sikkert dukke nye, anderledes og spændende ordrer op, hvor vi får brug for den her kunnen".

For mit eget vedkommende vil jeg som denne artikels forfatter sige, at det var et rigtig spændende mansard kursus. Dejligt at se folk snakke som om de havde kendt hinanden hele livet, og rigtig

godt at se, at der var bred opbakning fra både Jylland, Fyn og Sjælland. Der er jo ingen grund til at opfinde den dybe tallerken igen, når vi kan tage ved lære af hollænderne - det er lige min stil.

TÆND FOLK PÅ STRÅTAG

Martin Lund fra Thy supplerer:

"Måske er det dét, vi skal leve af i fremtiden, hvis vi skal til at tække inde i byer og tænde folk på at få stråtag. Jeg tror, det kommer mere og mere, lige som i Holland. Alle arrangementer i fælles regi er vigtige. Vi er jo et lille fag, og vi er nødt til at holde sammen.

Derfor vil jeg støtte op om flere kurser i den her stil, f.eks. kvist i et mansardtag og i det hele taget nye måder at gøre tingene på. Det er udfordrende at lave svære ting. Der er sket meget, siden uddannelsen kom, så det er meget lærerigt at tække sammen med en af jer, der er uddannet fra skolen".

Vi tækkede med korte rør fra Ringkjøbing Fjord, og så vidt jeg kunne høre, var alle enige om, at danske rør er fortrinlige til denne type tækning - det er vel også derfor, at hollænderne faktisk høster rør ved den jyske vestkyst.

Vi vil lade Ruud Conijn, kursusleder og initiativtager bag mansardtæknings-kurset få de sidste ord om de to kursusdage den 19. og 20. marts:

"Det var et fantastisk syn at se de 16 tækkemænd gå amok på kurset... Sjældent har jeg set sådan en entusiasme, de var som drenge i en slik- eller legetøjsbutik! På tværs af alder, laugstilhørsforhold og landsdele blev der samarbejdet, snakket og delt erfaring.

Samtidig var det for alle hårrejsende at se, hvor iskoldt hollænderen Henk-Jan skar rørene væk med hård hånd, helt ned til 10 cm over kæp. Lige så imponerende var det også for alle at se den udpekede teknik, han brugte til at skære, og hvor fast han var i stand at stramme rørene. Alle deltagere var - med kyndig hjælp hen ad vejen - i stand at lave knækket i slutningen af de to dage, og to af de fire huse blev sraks købt og slæbt hjem". <

VENSTRE SIDE: Artiklens forfatter, Rasmus Roager fra Esbjerg

DENNE SIDE: Til venstre Martin Busk fra Thy, til højre Thomas Gerner, nyt bestyrelsesmedlem i Tækkelaug og fra Nordsjælland

FAKTA om uddannelsen

- Etableret år 2000 som et speciale under Træfagenes Byggeuddannelse.
- Siden 2005 er 71 blevet færdiguddannet som tækkemænd.
- Skoledelen af uddannelsen betales af staten. Den Jydske Haandværkerskole får taksametertilskud i forhold til antal elever, og det meste af tiden har tækkеспециalet givet underskud for skolen i Hadsten.
- Ansvar for at etablere og drive en erhvervsuddannelse som tækkespecialet ligger ifølge Erhvervsuddannelsesloven hos et fagligt udvalg.
- En erhvervsfaglig uddannelse kan ikke etableres uden om dette faglige udvalg, j.f. "den danske model".
- Ifølge loven nedsættes det faglige udvalg af arbejdsgiversiden (her Dansk Byggeri) og arbejdstagersiden (her 3F) med lige mange repræsentanter fra hver.
- Bistand til sekretariatsarbejde i tilknytning til uddannelsen samt drift af de faglige udvalgs arbejde betales af Dansk Byggeri og 3F.
- I arbejdet med at etablere uddannelsen krævede Dansk Byggeri, at tækkевirksohederne var/blev medlem af Dansk Byggeri, så der gennem medlemskab blev bidraget til drift af det faglige udvalg.
- Det førte til, at Jydske Tækkemandslaug brød ud af enigheden om at etablere uddannelsen og fortsatte som selvstændigt, uafhængigt laug uden krav om medlemskab af Dansk Byggeri – og dermed også uden indflydelse på uddannelsen.
- Der er 53 tækkemestre godkendt til praktik, heraf har 13 lærlinge lige nu.
- En tækkевirksohed skal godkendes som praktiksted. Denne godkendelse har intet med laugstillhørsforhold at gøre, og der er ingen krav om medlemskab af en arbejdsgiverorganisation.
- Den månedlige udgift til en lærling er i gennemsnit cirka 14.000 kr. Tallet svinger afhængig af alder og anciennitet, og der ydes f.eks. refusion, når lærlingen er på skoleophold.

Nyt fra skolen

Forbedret økonomi for tækkelærlinge

Ny lov om skolehjemsoophold betyder, at egenbetalingen nu refunderes efter indgået uddannelsesaftale

TEKST: JØRGEN KAARUP

Indtil 31. december 2014 har der været en egenbetaling på ca. kr. 450 pr. uge ved lærlinges skolehjemsoophold. Egenbetalingen blev enten afholdt af virksomheden eller lærlingen. Fra 1. januar 2015 refunderes egenbetalingen til virksomheden via AUB (Arbejdsgivernes UddannelsesBidrag).

Refusionen udbetales automatisk og en it-løsning på et tilbagebetalingssystem er under udarbejdelse. Systemet er klar efter sommerferien 2015, og refusionen udbetales til virksomhedens NemKonto. Det sker med tilbagevirkende kraft for de virksomheder, der har lærlinge på skole i det første halvår 2015.

Alle kan nu få refunderet udgiften til skolehjem. Den såkaldte 5 kvarters regel er afskaffet pr. 1/1 – 2015. Det betyder, at alle tækkemandslærlinge nu er skolehjemsoopholdsberechtige med refusion af egenbetaling, uanset afstand til Hadsten.

Som en sidste, økonomisk positiv ting for tækkespecialet, betales udgiften til den praktiske del af svendeproven nu af skolen. Det har hidtil været mester, der betalte denne materialeudgift. <

Foto fra 2002 af "Årgang 0" med daværende lærer, Bjarne Johansen. Årgang 0 var det første hold tækkemænd på Den Jydske Haandværkerskole.

Uddannelsen er – heldigvis – jævnlige genstand for debat. Tæk bringer her et svar på debatindlæg i sidste nummer, fakta om uddannelsen og nyt fra skolen

Svar på Sebastian van der Meers "Derfor to laug", Tæk 4/2014

AF FLEMING GRØFTE, FHV. MEDLEM AF DET FAGLIGE UDVALG FOR UDDANNELSEN SAMT DTL-MEDLEM

Jeg vil fortælle om nogle af årsagerne til at jeg har valgt mit laug. Jeg vil dog starte med et par fakta, så debatten fremadrettet kan udgå fra et korrekt grundlag og runde af med en lille kommentar, alt for egen regning og ikke på vegne af nogen:

FAKTA:

- Dansk Tækkemandslaug (DTL) har direkte indflydelse på vores uddannelse ved at kunne udpege de personer der skal sidde i vores uddannelsesudvalg/brancheudvalg og være skuemestre ved svendeprover.
- DTL har indirekte indflydelse på vores uddannelse gennem vores tilknytningsforhold til Dansk Byggeri/Træsektionen.
- Skolen er underlagt statens love/bekendtgørelser.
- Skolen/lærere er betalt af staten.
- Dansk Byggeri (DB) har – gennem Faglige udvalg - indflydelse på udformning af love/bekendtgørelser, samt på de enkelte skoler gennem et samarbejde i uddannelsesudvalg/brancheudvalg.
- Administration af udvalg hertil er sammenlagt i Byggeriets Uddannelser – herefter bygud.dk
- Dansk Byggeri og 3F står for og deler udgifter i bygud.dk (adskillige millioner om året) og modtager IKKE nogen form for statsstøtte hertil.
- Udgifter til uddannelses/brancheudvalgs godtgørelser/kørepenge er også afholdt af Dansk Byggeri.
- Dansk Byggeri deltager også i bar-bu.dk og bam-bus.dk. Udgifter hertil er ud over ovennævnte og der gives IKKE statsstøtte hertil.
- Sekretariatet for bar-bu og bam-bus er også placeret hos bygud.dk
- Læs mere detaljeret her: <http://bygud.dk/erhvervsuddannelser/general-information/hvad-er-faglige-udvalg.aspx>

(bam-bus.dk er hvis du vil have råd og vejledning på din arbejdsplads om arbejdsmiljø og kan kun anbefales)

Dansk Tækkemandslaug har således indflydelse på vores uddannelse ved at udpege dem, der skal sidde i uddannelsesudvalg og brancheudvalg.

Dansk Tækkemandslaug bidrager gennem medlemmernes kontingent til disse udgifter.

Og så til nogle af årsagerne til hvorfor jeg har truffet mit valg (udover uddannelsesdelen):

Dansk Tækkemandslaug har af Dansk Byggeri – Træsektionen gennem årene fået støtte til bla:

- Udvikling/vedligeholdelse af uddannelse
- Foredrag på seminar- orientering om love, regler, bekendtgørelser, o.m.a.
- Støtte til DTL sekretær
- Støtte til vores hjemmeside
- Støtte til vores blad
- Hjælp til kontakt og afklaring hos relevante myndigheder/institutioner, omkring emner der vedrører vores fags problematikker, afstandskrav, brand, fugt, stillads regler, o.m.a.

Jeg er af den opfattelse, at mange af vores store opgaver - som vi er ved at få løftet i disse år - havde været meget svære at nå uden en organisation som Dansk Byggeri som partner. Jeg fornemmer at der er en vis form for "professionalisme" sevet ned i DTL igennem årene ved tilknytningen til DB.

Jeg betaler gerne for at være med i en stor erhvervsorganisation med ret til forhandling på arbejdsmarkedet i dialog med anden part.

Jeg betaler gerne den mellem organisationerne aftalte løn, feriepenge, pension, forsikring, etc., da jeg mener man skal sørge ordentligt for sine ansatte og her er disse ting aftalt gensidigt.

Dette er de overordnede fordele/årsager, som jeg ser dem. De begrundet mit valg. Der er også andre grunde, mere direkte forbundet til drift af mit tækkefirma, men det er en anden historie.

Ligesom jeg gerne betaler min skat og forventer at få noget igen, således betaler jeg gerne for medlemskab af DB/DTL, da jeg synes jeg får, hvad jeg betaler for og lidt til.

Slutteligt vil jeg sige at den i Tæk nr. 4-2014 nævnte konstruktion om kun at lade DTL's formand være med i DB og således kunne høste ovennævnte indflydelse på uddannelsen, uden nævneværdigt økonomisk bidrag, betragter jeg som useriøst. Måske - og kun måske - kunne der herved opnås lidt indflydelse på vores uddannelse, men al anden service/hjælp/ydelser ville ophøre øjeblikkeligt.

Dette er efter min mening en konstruktion som JTL kan overveje i eget regi via et af deres egne medlemmernes medlemskab af DB/DTL og således lade blive repræsenteret på demokratisk vis i div. udvalg/bestyrer i DB/DTL.

Jer er også af den opfattelse at de 2 laug er en blivende tilstand og kan da kun glæde mig over, at der foregår en vis form for samarbejde til fagets fordel. Ikke at denne konstruktion altid gør det nemmere for vores kunder/samarbejdspartnere at forstå og forholde sig til, men det er nu engang demokratiets vilkår i et frit land. Fakta i artiklen er verificeret og meningene står jeg helt selv for.

God arbejdslyst og håber alle os tækkemænd ses til ITS arrangementet i Sverige, 9. – 13. september 2015.

Kort nyt

Hollands bedst tækkede tag

11 projekter var udvalgt til kåringen af det bedst tækkede tag i Holland 2014, og på det årlige medlemsmøde i det hollandske tækkelaug, Vakfederatie Rietdekkers, blev der stemt blandt de 11 stråtage, som hver blev vist frem med 4 fotos.

Vinderen blev denne villa, tegnet af arkitekten Rob Magnee. Huset er bygget i 1984-85 med stråtag, og taget var stadig helt i orden, da den nuværende ejer ville sælge og besluttede sig for at tække om for at fremme salget.

Det er fotos fra vindertaget, der pryder bagsiden af dette nummer af Tæk.

Miscanthus til Japan

Efter et meget langt indløb er en container nu på vej til Sendai, Japan, hvor tækkemester Akio Kumagai nu har afsluttet handelen med Søren Vodder på Lolland. Tækkemiscanthus'en forlod Københavns havn den 26. marts og vil være 60 døgn undervejs. Samtidig har to tyske tækkemænd nu tækket tage med miscanthus og udtrykker stor begejstring for materialet.

Der er derfor ingen tvivl om, at efterspørgslen på tækkemiscanthus vil stige de kommende år.

ITS-møde i Sverige

Tækkemænd fra 7 lande mødes igen i år til faglige dage med indlagt sightseeing og underholdning. Det bliver fra den 9. – 13. september, travle tækkemænd kan tage hjem lørdag 12./9 og evt. vente med ankomst tidlig morgen den 10.

Sæt kryds i kalenderen, for der bliver masser at se på og lejlighed til at møde kolleger fra Holland, England, Tyskland, Sydafrika, Japan og så selvfølgelig Sverige, som er værtsland.

Svenskerne forventer 100 deltagere, som kommer til at bo på Smygehus Havsbad, ca. 20 km øst for Trelleborg - en times kørsel fra Amager.

Udførligt program vil komme i næste udgave af Tæk og blive lagt på laugenes og Straatagets Kontors hjemmesider, når det er helt endeligt. Datoerne ligger fast.

Afstandskrav & brandtests

På et møde i Energistyrelsen i marts er de gennemførte brandtests gennemgået af repræsentanter fra Dansk Brand- og Sikringsteknisk Institut, der har stået for testene, Dansk Byggeri og repræsentanter for myndigheden, Energistyrelsen, der bl.a. står for bygningsreglementet.

Dansk Byggeri og en samlet tækkebranche sendte 20. januar dokumentationsmateriale til styrelsen og udtrykte i følgebrevet håb om, at Energistyrelsen vil godkende de reducerede afstandskrav på 5 meter.

Energistirelsens svar afventes nu med spænding.

Skills en succes

Erhvervsuddannelsernes udstillingsvindue, Skills, satte endnu en gang rekord i begyndelsen af januar med 68.000 besøgende i Forum, København. Tækkefaget var i år ikke med som konkurrence fag pga. manglende interesse blandt lærlingene. Men fag og tag var alligevel til stede, og igen viste det sig, at stråtaget tiltrækker mange mennesker, som har lyst til både at se, røre og få en tækkeskovl i hånden. Næste års Skills bliver i Fredericia.

Vækst i byggeriet

Byggeaktiviteten var 19 procent højere i 2014 end i 2013, og ifølge "Trends for byggebranchen 2011 – 2015" fortsætter væksten i 2015. Det er CRM Byggefakta og Bygge Information, der står bag analysen. Der spås yderligere fremgang på 5 procent i 2015 i forhold til det relativt høje 2014-niveau. Byggemarkedet forventes at omsætte for 73 milliarder kr. i år.

Det er boligbyggeri og byggeri til social- og sundhedsvæsenet, der driver væksten. De tre største byggeprojekter i år bliver – i nævnte rækkefølge med det største først:

Femern Bælt-forbindelsen, Aarhus Letbane og Nyt Aalborg Universitetshospital.

Hovedstadsområdet går 5 procent ned i aktivitet fra 2014 til 2015, mens landet som helhed altså øger aktiviteten med 5 procent.

Mindeord for Jonny Paech

En god og kær kollega fra Rügen, Tyskland, døde meget overraskende og uventet i januar måned. Jonny Paech var 59 år gammel, da han måtte sige farvel til livet pga. kræft. Jonny var egentlig maskiningeniør, men valgte at flytte til øen Rügen og blive tækkemand, da hustruen Dagmar fik job der. Siden blev han også rør- og lynghøster, udviklede maskiner til høst, engagerede sig i tækkelaug i Mecklenburg-Vorpommern og i arbejdet med kvalitetssikring i fællesorganisationen QSR.

Jonny var en vellidt og markant personlighed, som efterlader gode minder hos mange. Familie, venner, kolleger og samarbejdspartnere vil savne ham, hans engagement, arbejdsomhed og gode humør. Æret være hans minde.

Invitation til bindedag 2015

Laugene vil igen i år gerne invitere alle til bindedag.

I år skal vi så langt vest på, man næsten kan komme uden at få våde fødder. Iver Iversen har været så venlig at invitere os indenfor i sin klassiske klitgård. Iver har masser af plads til telte og campingvogne, så overnatning er ikke noget problem.

Programmet er stadig under udvikling, men vi regner med at skulle høre lidt spændende lokalhistorie om de helt specielle klitgårde og deres oprindelige brug. Derudover vil der selvfølgelig også være emner af mere teknisk karakter, samt dejlig mad og drikke.

Sæt allerede nu kryds i kalenderen og reservér datoen, som er den 20. juni 2015.

Iver bor Husby Klitvej 17, 6990 Ulfborg. Endeligt program kommer ud senere.

En oplagt KUNDEGAVE

Bogen "Naturens eget tag" får rosende ord med på vejen – rabat ved køb af mindst 5 ad gangen.

Med sine 176 sider i stort format er det en bog, der giver inspiration til at bruge stråtaget på nye måder, samtidig med at stråtagets 5.000 år lange historie bliver fortalt.

Fra fortid til nutid er stråtagets og tangtagets kulturelle baggrund med i bogen, der med mere end 200 farvefotos og en række sort/hvide er rigt illustreret.

35 små kapitler, som kan læses uafhængigt af hinanden. Oplagt gave til "kunden der har alt".

NATURENS EGET TAG

Fås hos boghandlere for 299,- kr., hos Plusbog.dk for 258 kr. inklusive forsendelse.

TILBUD: Køb en kasse bøger for 1.800 kr. + moms, men inkl. forsendelse (kun 120 kr./bog).
Bestilling: Tlf. 21 25 91 88, joergen@kaarup.eu eller www.straatagetskontor.dk

”Et must for alle, der interesserer sig for stråtage og arkitektur”

Marcelle Meier, Restaureringsarkitekt og vært på DR 1 "Bevar mig vel"

”En flot bog, som vil være et oplagt julegave-emne for alle, der holder af bygningskultur”

Torben Lindegaard Jensen, formand, Foreningen Straatag

”Fornemt, smukt, flot, gode billeder, gode tekster, gode historier”

Søren Ryge Petersen, DR 1-vært

”Man kan kun ønske branchen tillykke med at smuk, informerende og veloplagt en udgivelse”

Niels Park Nygaard, lektor, Arkitektskolen Aarhus

Bygningstømmer

saves efter ønsket mål og profil. Skalker, vindskeder, kragetæer m.m.

Poppels Savværk & Tømmerhandel v. Kaj Poppel Rasmussen
Sønderødvej 25, 4291 Ruds Vedby. Tlf. 42 68 72 68

Her er hjælp at hente!

Et samarbejde med Erhvervskonsulenten sikrer at du har styr på din virksomhed, så du undgår de mange faldgruber du kan støde på, når du driver selvstændig virksomhed.

Det kan f.eks. være emner som: Kvalitetssikring, Arbejdspladsvurdering (APV), overenskomster, syge medarbejdere, f.erieregler og lærlinge.

Erhvervskonsulenten er det bedste valg for dig og din virksomhed.

Brug tiden på det du er bedst til. Næmlig at drive, udvide og udvikle din virksomhed.

Du kan få hjælp til:

- ✓ APV (ArbejdsPladsVurdering)
- ✓ Kvalitetssikring
- ✓ Fagretslige sager
- ✓ Personalehåndbog
- ✓ Rekruttering af medarbejdere
- ✓ Ansættelse af lærlinge

Jeg gør det enkelt for dig at drive virksomhed.

erhvervs-konsulenten.dk • Petter Astrup • Tlf.: 21 66 50 10 • Mail: petter@erhvervs-konsulenten.dk

Petter Astrup
21 66 50 10

Vær altid på forkant med lovgivningen og overlad de administrative byrder til Erhvervskonsulenten.

Kontakt mig derfor allerede i dag for en snak om dine udfordringer og fremtiden.

PROFF TÆKKESTOLE

I ALUMINIUM
3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12 trin
&

RUSTFRI KROGE

Med lige eller buede kroge
Lige kroge: 34, 32, 30, 28, 26, 24 cm.

10 % RABAT
ved køb af 8 eller derover

WWW.PATISCOPE.COM SALES@PATISCOPE.COM

Et naturligt produkt TØRRET ÅLEGRÆS

sælges til rygninger og isolering

Leveres i rundballer eller på bestilling i småballer

IB UNGERMAND
JENS WEDELE

61386724
40723506

Vi har i mange år forsikret familierne Nielsen, Madsen & Pedersen o.m.a. - hvad med din familie?

Hvis du rejser
udenlands efter den
1. august 2014,
bør du have en
Privat
Rejseforsikring

- Vi kan forsikre alle
- til konkurrencedygtige priser!
- ID-sikring mod identitetstyveri er gratis
meddækket på Familiens Basisforsikring 2
- Landsdækkende personlig service
- Stort lokalt kendskab med 24 timers service
- Fleksibelt nicheselskab - *kundeejet*
- Full service, også med
SOS-rejseforsikring-verden og AP Pension
- Familiens Dyreforsikring
- også med hunde- og kattesyge
- I mere end 100 år unik service og
produkter til *jordens folk*

Stråtag er også vores speciale

Vi kan forsikre alle!
- klik på:
www.garfors.dk

 HOVEDKONTOR
Struergade 24
DK-2630 Taastrup
Tlf. +45 43 71 17 77
Fax +45 43 71 36 16
www.garfors.dk
E-mail: gaf@garfors.dk

KUNDERNE VIL HAVE TÆKKEMÆND MED BYG GARANTI

I 2011 viste en undersøgelse foretaget af YouGov Zapera, at 76 % af dine potentielle kunder foretrækker håndværkere med Byg Garanti. Er du medlem af Dansk Byggeri og Dansk Tækkemandslaug er dit arbejde dækket af Byg Garanti. Det betyder, at du kan bruge Byg Garanti logo og kampagnemateriale i markedsføringen af din egen virksomhed. Er du ikke medlem, så skynd dig at blive det - det betaler sig! Læs mere om fordelene ved at kunne tilbyde Byg Garanti på bygggaranti.dk bygggaranti.dk

BRANDIMPREGNERING

PROBLEMER MED AFSTAND TIL SKEL

Her kan MAGMA-FIRESTOP
typisk hjælpe til en dispensation.

Vi har Rigtig meget erfaring med
manglende afstand til skel.

Ring for hjælp. tlf.: 62219600
www.magma-firestop.dk

VINDUER TIL ENHVER SMAG

Standard kvistvinduer lagerføres med 32 mm standard sprosser eller 25 mm pålimede sprosser

Specialvinduer i Fyr, Eg og Sipo mahogni fremstilles efter mål.

Optoglasvinduer – det moderne forsatsvindue.

Marantivinduer med indadåbning.

Valmvinduer fremstilles efter mål.

Rygningsvinduer efter mål.

Carlo F. Christensen A/S
Kastbjergvej 15 – Hedegaard – 8585 Glesborg
www.carlofchristensen.dk
Tlf.: 86 38 76 66

- alt til stråtag

Reethandel

NANO REED

E. Prosman b.v.

Prosman Reed + Windows
P.O. Box 3079
NL - 2800 CD Gouda - The Netherlands
Telefon : 0031 - 182 - 37 22 72
Telefax : 0031 - 182 - 37 47 20
E-mail : info@prosman.com
Internet: www.prosman.com
Warehouse Germany:
Am Alten Werk 56
D-21406 Melbeck (near Hamburg)

Prosman Reet + Fenster
Postfach 3079
NL - 2800 CD Gouda - Holland
Telefon : 0031 - 182 - 37 22 72
Telefax : 0031 - 182 - 37 47 20
E-mail : info@prosman.com
Internet: www.prosman.com
Lager Deutschland:
Am Alten Werk 56
D-21406 Melbeck (Nähe Hamburg)

We have weekly arrivals of containers with reed from China in Hamburg for possible delivery to Denmark.

Direct deliveries or deliveries with our truck with crane of:

- Reed from Hungary, Rumania, Ukraine, Austria, Turkey and China.
- Wire, heather, sheets, windows, copper & galvanised chicken wire, tools, copper or ceramic ridge tiles etc.

Wir haben wöchtentliche Ankunft von Container mit China Reet in Hamburg für eventuelle Lieferung nach Dänemark.

Direktlieferung oder Lieferung mit unserem Kran-LKW:

- Reet von Ungarn, Rumänien, Ukraine, Österreich, Türkei und China.
- Draht, Heide, Planen, Gaubenfenster, Kupfer und Verzinktem Masschendraht, Werkzeug, Kupfer oder Ton Firstziegel usw.

Med venlige hilsner,
Fam. Prosman

Danmarks mest solgte

Fra 13 hk – 68 hk
Bredde fra 79 cm
Stor løftekapacitet fra 800 kg.
Lille egenvægt fra 800 kg.
Brugte på lager fra 50.000 kr.
Over 100 forskellige redskaber
Den perfekte medhjælper
Finansieringseksempel:
20% udbetaling – 20% rest
kun 36,00 kr. pr. dag.

Jylland – Fyn ☎ 86 95 75 22 Sjælland ☎ 59 65 60 37
www.sorring-maskinhandel.dk

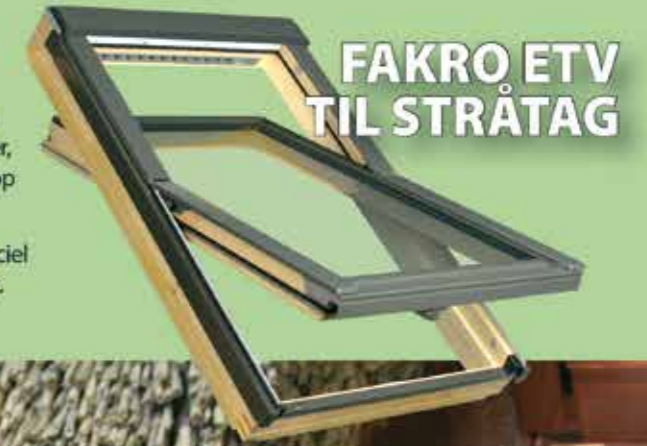
DEN SKRÆDDERSYDEDE LØSNING TIL MONTERING I STRÅTAGE!

Carlo F. Christensen A/S og FAKRO Danmark A/S har indgået et tæt samarbejde for at være med til at udbrede ovenlysvinduer indenfor stråtagsbranchen i Danmark.

Vi er som den eneste lagerførende af inddækningen specielt udviklet til stråtage. Vi er ydermere lagerførende af et stort udvalg af ovenlysvinduer, som derfor kan leveres dag-til-dag. På ikke-lagerførte produkter, er der op til 3 ugers leveringstid.

FAKRO har i samarbejde med det hollandske tækkelaug udviklet en speciel inddækning til stråtage, hvilket tilsikrer et overvejet og afprøvet produkt.

Se mere på: www.carlofchristensen.dk/products/Fakro-windows.html

Bredere inddækning

ETV inddækningen er designet så sidestykkerne er lavet bredere end normalt og den profilerede opkant er tilmed lavet højere. Dette sikrer, at ovenlysvinduet kan monteres korrekt uden risiko for utætheder.

Montagebeslag som vinkler vinduet

Montagebeslaget er designet på en sådan måde, at bunden af vinduet hæves. Herved gives der god plads til at få strå under selve inddækningen og samtidig minimeres vinklen på den nederste del af inddækningen, hvilket giver en flot og tæt afslutning.

Apron eller aluminiumplade som afslutning

Du kan vælge mellem to måder at afslutte inddækningen:

- Apron med botylklæber på bagsiden, som giver god vedhæftning til vandbræt eller klinker.
- Aluminiumplade som nemt monteres på inddækningen. Pladen er af ekstra kraftig aluminium som giver en øget stivhed og har på begge sider en afvandingsrende.

Dampspærrekrave XDS

Den sikrer optimal tætning af dampspærre mod vinduet og monteres hurtigt og nemt i noten på vindueskarmen, hvor den skaber en tæt forsejling.

FAKRO ETV kan leveres som:

- RAL 7022 (standard)
- Kobber (mod merpris)
- Ønskede RAL (mod merpris)

tæk

1 • 2015 • STRAATGETS KONTOR

 POST
PP DANMARK

Dette ret specielle tag ligger på en hollandsk villa fra 1985.
Pga. salg blev der tækket om sidste år, og taget blev for nylig valgt
af de hollandske tækkemænd som "Årets stråtag 2014"